

До Председателя на Научното жури
При Медицински Университет Проф. д-р Параскев Стоянов"- Варна
Назначено със заповед № Р – 109-341/09.10.2019 г
На Ректора на Университета, по процедура

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Миглена Д. Георгиева, дм

Катедра педиатрия, Факултет „Медицина”, МУ „Проф Д-р Параскев Стоянов” Варна
за дисертационния труд на **д-р Албена Борисова Тонева-Стоянова**
на тема **„Хранителен статус на деца с нервно-психични заболявания и връзката му
с качеството на живот на родители и обгрижващи“**
за присъждане на образователната и научната степен **„доктор”**
в област нависшето образование **7. Здравеопазване и спорт,**
професионално направление **7.1. Медицина,**
научна специалност **Хигиена (вкл. трудова, комунална, училищна, радиационна и др.), съгласно** Заповед № Р-109-341/09.10.2019г. на Ректора на Медицински университет–Варна, проф.д-р Красимир Иванов, д.м.н..

Представените документи са в съответствие с процедурните изискванията на МУ-Варна.

1. Кратки биографични и професионални данни за кандидата:

Завършва МУ-Варна като магистър-лекар през 1989 г., придобива специалност „Хомеопатична терапия“ в МУ-София през 2000г. и специалност „Хранене и диететика“ в МУ - Варна през 2003 г.. Работи като лекар и завеждащ сектор „Текущ санитарен контрол“ в ХЕИ-Варна (1989-2005г.), а в РИОКОЗ-Варна като началник отдел „Контрол на хранителни обекти и храни“ (2005-2006 г.). Изпълнява длъжността директор на Дирекция „Здравен контрол“ от 2006 до 2011г. в РЗИ-Варна. В периода от 2011 до 2014 г. е началник на отдел „Контрол на храните в Областна дирекция по безопасност на храните – Варна. От 2014 г. работи като лекар в Център по трансфузионна хематология - Варна, а от 09.09.2015 г. е асистент и участва в преподаването по „Хигиена и екология“ в Катедра „Хигиена и епидемиология“ на МУ-Варна.

2. Актуалност на труда

Проучванията на децата с нервно-психични увреждания, които имат много придружаващи заболявания и хранителен статус, неотговарящ на физиологичните

норми за растеж и развитие е актуален не само за България, но и в световен мащаб. Поради световната значимост на проблема за хранителния статус на децата с нервно-психични заболявания, Европейското дружество по детска гастроентерология, хепатология и хранене отразява тази актуална тематика в един от последните препоръки. Темата на дисертационния труд е съвременна и актуална, предмет на дискусия не само сред медицинските специалисти, но и в социалните структури на страната и е с висока научна и социална значимост.

3.Обща характеристика на труда.

Дисертационният труд е представен в 199 стандартни страници, 53 фигури, 61 таблици и 2 приложения. Библиографският списък включва 232 заглавия, от които 17 на кирилица и 215 на латиница. Дисертационният труд е разработен и структуриран съобразно изискванията: въведение – 2 стр.; литературен обзор- 46 стр.; методология (цел, задачи, дизайн, методи)-14стр.; резултати и анализи – 95 стр.; дискусия-24 стр. изводи – 3 стр., препоръки – 2 стр., приноси - 2 стр.; библиография – 18стр.

4.Оценка на съдържанието на отделните структурни части на труда.

Въведение. Поставя проблема за различните здравословни и хранителни проблеми на децата с нервно-психични заболявания и необходимостта от мултидисциплинарен подход за решаването им, както и значимостта на връзката между хранителните затруднения и хранителния им статус и качеството на живот на семействата им и обгрижващите ги лица.

Оценка на литературния обзор. При анализирането на проблемите на храненето на децата с нервно-психични заболявания са използвани много проучвания на хранителния орален статус на деца с неврологични увреждания, на факторите, които им оказват влияние и на отражението им върху социалната, психическата, телесната и областта на околната среда на качеството на живот на родители и обгрижващи лица, а също така и нормативни документи на СЗО, АОПЕХ и национални наредби. Използваната научна литература обосновава значимостта на темата на дисертационния труд. Данните и изводите от богатия литературен обзор са послужили при реализирането на планираните задачи на дисертационния труд и за преценка на получените резултати.

Оценка на методологията. Целта на дисертационния труд е проучване на хранителния статус на деца с нервно-психични заболявания и връзката му с качеството на живот на родители или обгрижващи лица, като за изпълнението и са планирани 4 задачи. Чрез анкетно проучване, антропометрични измервания и биохимични

изследвания е установено състоянието на хранителния и оралния статус на 109 деца с неврологични увреждания на възраст от 0 до 18 години, качеството на живот на обгрижващите ги лица и факторите, които им оказват влияние. За оценка на растежа на децата и разпространението на малнутрицията са използвани критерии и стандарти на СЗО(2005, 2006) и АОПЕХ (2105). На базата на разнообразните методи – документален, социологически, клинични и биохимични и статистически е постигнато изпълнение на планираните задачи. Добрата методологична основа гарантира валидността на получените резултати.

Оценка на резултатите и дискусията. Анализът на данните за възраст, пол, етническа принадлежност, образование, трудова заетост представят обстойно социално-демографска характеристика на включените в проучването деца, родители и обгрижващи лица. В изследването на хранителния статус на децата с нервно-психични заболявания и при анализа на получените резултати са използвани, критерии и стандарти за оценка на хранителния статусна здрави деца на СЗО (2005, 2006) и АОПЕХ (2105). Изготвена е таблица, съпоставяща критериите за оценка на хранителния статус и малнутрицията при деца с нервно-психични заболявания по критериите на СЗО (2005, 2006) и АОПЕХ (2105) и е направено съпоставяне на получените резултати. Проучено е влиянието на някои хранителни и нехранителни фактори върху хранителния статус, като са установени много статистически значими корелационни зависимости. Обстойно е проучен оралния статус на децата с неврологични увреждания, който има съществено значение за храносмилателната функция на организма. Анализирано е влиянието на орално-моторната дисфункция, състоянието на устната лигавица и твърдите зъбни структури върху хранителния статус на децата и е констатирана липса на профилактика и незадоволително ниво на личната и професионалната орална хигиена. Въз основа на данните от използвания валидизиран въпросник на СЗО WHO QOL_BREF-26 за КЖ е установено почти равностойно оценяване на качеството на живот на родители и обгрижващи лица с преобладаващо засягане на социалните отношения и психическите изживявания. Отчетени са взаимовръзките на качеството на живот с различни социално-икономически, демографски фактори и фактори, свързани с храненето и хранителния статус на децата с нервно-психични нарушения. В дискусията е представен подробен анализ на резултатите при сравнение и с данни от други чужди проучвания.

Оценка на изводи, препоръки, приноси. Изводите коректно синтезират получените резултати. Те са в основата на направените препоръки към отговорните институции.

Отчетени са 8 приноса с оригинален и научно-приложен характер и 5 с потвърдителен характер.

Авторефератът е структуриран съобразно законовите изисквания и отговаря на съдържанието на дисертационния труд.

Във връзка с тематиката на дисертационния труд са направени 3 публикации и 6 участия в научни форуми (5 доклада и 1 постер).

Заклучение. Във връзка с актуалната тема на дисертационния труд и липсата на научни изследвания в това направление в нашата страна е направено проучване на хранителния статус на деца с нервно-психически нарушения с разнообразни методи и добра статистическа обработка на данните. Поставената цел и задачите на дисертационния труд са постигнати, а резултатите са анализирани и съпоставени с данните от международни проучвания. Формулираните изводи и приносите имат практическа приложимост чрез направените препоръки за прилагането на мултидисциплинарен подход, регулярна оценка на хранителния статус на децата с нервно-психични нарушения и своевременна и адекватна интервенция.

Докторантката напълно покрива изискванията за образователната и научната степен „доктор“ на Закона за развитие на академичния състав и Правилника на МУ-Варна за приложението му.

Давам положителна оценка и препоръчвам на членовете на Научното жури да гласуват с положително на д-р Албена Тонева да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“, в областта на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, научна специалност Хигиена.

13.11.2019г.

Гр. Варна

Доц. д-р Миглена Д. Георгиева, д-р

